SHRAYB ON GRAYZN

Max Weinreich

•



NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

אויסגאַבע A°: פאַרן ליטווישן דיאַלעקט

שרייב אָן גרייזן

אַ האַנטביכל פאַר אַלע, וואָס ווילן ריכ־
טיק אויסלייגן יידיש און ספּעציעל די
העברעאישע עלעמענטן אין דער יידי־
שער שפּראַך

צונויפגעשטעלט דורך

ד״ר מאַקס ווײַנרײַך

ISBN:0-657-12287-4



1947 וואַרשע

צענטראַל - קאָמיטעט פון די יידן אין פוילן
בילדונגס - אָפּטיילונג

Wydano nakładem 5000 egz. form. A6, 60 gr.
dn. 7 października 1947 r.
„Dźwignia“ Warszawa, Widok 24. B_ 35121

אויסגאַבע A: פאַרן ליטווישן דיאַלעקט

שרייב אָן גרייזן

א האַנטביכל פאַר אַלע, וואָס ווילן ריכ־
טיק אויסלייגן יידיש און ספּעציעל די
העברעאישע עלעמענטן אין דער יידי־
שער שפּראַך

צונויפגעשטעלט דורך

ד״ר מאַקס ווײַנרײַך

1947 וואַרשע

צענטראַל - קאָמיטעט פון די יידן אין פּוילן
בילדונגס - אָפּטיילונג

פאָרוואָרט

מיר דרוקן אָן שום ענדערונגען דאָס ביכל פון ד״ר מ. וויינרייך „שרייב אָן גרייזן" (אָרטאָגראַפיע און אָרטאָעפּיע פון די געברויכלעכע אין דער יידישער שפּראַך העברעאיזמען). די אויסגאַבע איז באַשטימט אַלס האַנט־ביכל פאַר שילער פון מיטעלע און עלטערע קלאַסן פון אונדזערע שולן. די קען אָבער אויסגענוצט ווערן אויך דורך דערוואַקסענע, וועלכע האָבן שוועריקייטן ביים לייענען און ביים שרייבן העברעאישע ווערטער אין אַ יידישן טעקסט.

אַלע אויפקלערונגען און אָנווייזונגען, וועלכע זענען נויטיק ביים באַנוצן זיך מיטן דאָזיקן ביכל, וועט דער לייענער געפינען אין דער „באַגרינדונג" פון דעם מחבר (זע ווייטער).

הגם דאָס ווערטערביכל פון ד״ר מ. וויינרייך גיט נאָר דעם אויסלייג און די אויסשפּראַך פון די געברויכלעכע העברעאיזמען, האַלטן מיר פונדעסטוועגן, אַז אונדזער אויסגאַבע וועט זיין אַ נוצלעך הילפס־מיטל צום יידיש־לימוד.

ס׳איז נישט אויסגעשלאָסן, אַז אין אַ שפּעטערדיקן טערמין זאָל אַרויסגעגעבן ווערן אַן אויספירלעך ווערטער־בוך פון די געברויכלעכע

העברעאיזמען מיט פּאַרטײַטשונגען אויף ייִדיש און מיט געהעריקע בײַשפּילן — אויף וויפל די פּראַקטיק פון ייִדיש־לימוד וועט באַווײַזן. אַז אַזאַ ווערטער־בוך איז נויטיק.

מיר האַלטן פאַר אונדזער חוב אויסצודריקן אַ האַרציקן דאַנק דעם וויסנשאַפטלעכן סעקרעטאַר פון ייִוואָ ד״ר מ. ווײַנרײַך פאַר דער דערלויבעניש איבערצודרוקן דאָס ווערטער־בוך.

בילדונגס־אָפּטייל ביים צ.ק. פון די ייִדן אין פּוילן

באַגרינדונג

1. דער צוועק פון דעם האנטביכל איז א ריין פראקטישער. עס וויל ניט ווייזן קיין נייע וועגן אין דער ארטאגראפיע, נאר אויסלערנען שרייבן ווי ס געהער צו זיין לויט די כללים, וואס זיינען אנגענומען ביי היינטיקן טאג אין אלע יידישע שולן, ביים גרעסטן טייל בוכדרוקער, ביי א גרויסן טייל צייטונגען און אין פריוואטן געברויך פון דער אינטעליגענץ. אין די פארמולירונגען האב איך זיך געלאזט פירן איבערהויפט פון מיין אייגענער פראקטיק.

2. דער איצטיקער יידישער אויסלייג איז בעצם זייער א פשוטער. די גרויסע שוועריקייט נעמט זיך נאר פון דעם, וואס פאר א וויכטיקן באשטאנדטייל פון דער שפראך פאר די ווערטער פון העברעאישן אפשטאם, ניצן מיר נאך ביז היינט דעם העברעאישן אויסלייג. עס גילטן, הייסט עס, אין אונזער ארטאגראפיע צוויי באזונדערע פרינציפן: ביים שרייבן די ניט־העברעאישע עלעמענטן לאזן מיר זיך פירן כמעט דורכאויס פון דער אויסשפראך (פאנעטישער פרינציפ); צו די אזוי גערופענע „העבראאיזמען" גייען מיר צו, פארקערט, מיט א ריין היסטארישער מאס: מיר שרייבן ניט לויט דער אויסשפראך, נאר ווייל אזא שרייבונג איז אונז געבליבן בירושה פון אמאל. ממילא מוז מען די צוויי באזונדערע אויסלייג־שיטות באנעמען יעדערע אויף איר באזונדער

טשײנקער: פאַר די ניט־העברעאישע עלעמענטן שטעלן מיר
אויף כללים, פאַר די העברעאישע מוז מען געדענ־
קען ווערטער.

3. אַ פשוט העברעאיש ווערטערבוך, אָדער אַפילו
אַ ספּעציעלע רשימה פון די העברעאישע ווערטער אין
יידיש, קען אָבער ניט דינען פאַר קיין אָרטאָגראַפיש הילפס־
מיטל: הײל פון וואַנען קען דער זוכנדיקער וויסן, אַז
awle דאַרף ער זוכן אונטער ע און ניט אונטער א,
efšer אונטער א און ניט אונטער ע, srejfe אונטער
ש און ניט אונטער ס, kojdem אונטער ק און ניט
אונטער כ? שוין אָפּגערעדט פון ווערטער ווי krišme,
monešach, mircešem, וואָס האָבן אינגאַנצן געביטן
זייער אויסשפּראַך לגבי העברעאיש. עס איז קלאָר, אַז
אַ ממשותדיק הילפסמיטל קען זײַן בלויז אַזאַ אָרטאָגראַפיש
ווערטערבוך, וואָס שטעלט אויף די ווערטער אין אַן
אַלף־בית לויט דער יידישער אויסשפּראַך.

4. מען וואָלט געקענט גיין אויך מיט דעם גאַנג,
אַז מען זאָל די ווערטער שרײַבן פּר׳ער פּאָנעטיש (סרייפע,
עפּשער, אוולע) און לעבן דעם אַהעקשטעלן די אָנגע־
נומענע שרייבונג. אָבער די היינטיקע פּעדאַגאָגישע פּסי־
כאָלאָגיע האָט אויסגעפונען, אַז ראָס אויכלערנען זיך קאָרעקט
שרייבן איז געבויט איבערהויפּט אויף כאַשאַפן ריכטיקע
זע־איינדרוקן. וואָלטן מיר פאַרן תלמיד אַוועקגעשטעלט
אַזעלכע שורות, ווי

סרייפע שרפה
עפּשער אפשר

וואָלט ראָס שפּעטער, ווען ער וואָלט זיך געפּרואווט דער־
מאָנען דעם אויסלייג פון srejfe, געבראַכט צו אַ גרויס
פּלאָנטער. פאַר זיינע אויגן וואָלטן אויפגעשטאַנען צוויי
גאַנץ גלייכע וויזועלע בילדער, סרייפע און שרפה,
און ער וואָלט ניט געוואוסט וואָסערס צו נעמען; עס

וואַלטן אַ־יד גאָר מעגלעך געהאָרן צווישנקאָמבינאַציעס, ווי מיר טרעפן זיי ביי „פּיפּציקפּראָצענטיקע עמי־הארצים“: שרייפה, סרפה אאַז״וו.

5. דאָס איז געווען דער גרונד, פאַרוואָס איך בין געקומען צום באַשלוס, אַז מען מוז אויסקלייבן די לאַטײַנישע אותיות פאַר אַ שליסל. יעמאָלט האָבן מ־ר ביידע מעלות: אי מען קען אויפשטעלן דעם סדר פון די ווערטער לויט זייער אויסשפּראַך, אי דער איינדרוק פונם שריפט־בילד ווערט ניט פאַרטומלט דורך וויסיקע פאַרשטעלונגען. דערביי זיינען ביי די לאַטיינישע וואָרטבילדער ניט דורכגעפירט קיין שטרענגע פאָנעטישע פּרינציפּן; דער איינציקער פּרינציפּ איז: אונטערשפּאָרן דעם זכרון פון תּלמיד.

6. איין שוועריקייט קומט יאָ אַרויס: „שרייפע“ וואָלט געקליעקט פאַר אַלע דיאַלעקטן, ליטווישע וואָלטן דאָס געלייענט srejfe און די פּוילישע sr̂ajfe, פּונקט ווי „לייגן“ באַטייט לויטן דיאַלעקט אי lejgn, אי lajgn. מוז מען, הייסט עס, האָבן באַזונדערע אויסגאַבעס פאַר ליטווישע און פאַר פּוילישע ייִדן; אָבער דאָס איז שוין אַ פראַגע פאַרן פאַרלעגער, ניט פאַרן באַנוצער פון דעם ביכל.

7. ריכטיק שרייבן די העבראַאיזמען קען מען זיך אויסלערנען נאָר דורך דעם, וואָס מען זעט וואָס אָפטער דאָס ריכטיקע שריפטבילד פאַר די אויגן. דעריבער דאַרף דער תּלמיד וואָס אָפטער באַנוצן דאָס דאָזיקע ביכל, ביז וואַנען ער וועט שוין זיין אינגאַנצן זיכער און וועט זיך מער אין אים ניט נייטיקן ביי יעדער שריפטלעכער אַרבעט. אויך אין קלאַס, דאַרף דער תּלמיד אַהער אַריינקוקן, און אויב ניט יעדערער איז אימשטאַנד זיך דאָס איינצו־שאַפן, זאָל כאָטש דער לערער אויף זיין טיש האָבן אַזאַ ביכל און ערלויבן יעדערן צו כאַפּן אַ קוק אַריין.

אויסלייג־כּללים פאַר די ניט־העבּרעאישע עלעמענטן

1. מען שרייבּט ניט צוויי פונאיינע אותיות: אַלע, זומער, בּרענען (ניט אַללע, זוממער, בּרעננען). אויסנאַמען: א) בּשעת דער לעצטער אות פונם פאָדערטראַף איז דערזעלבּער, ווי דער ערשטער טראַף פון שורש: איינגעמען, אויסטדרן, אָפּפּטרן, אויפּפּרעסן, פאַררייסן (ניט אײנעמען, אָפּטרן אאַז״וו); ב) בּיי אַ טייל פרעמדע פאַמיליע־נעמען: פרידריך שיללער.

2. קיין שטומע ע און ה שרייבּט מען ניט אינמיטן וואָרט: ליבּע (ניט ליעבּע), זון (ניט זוהן), אויך ניט אין לעצטן טראַף: טראָגן דעם לאַנגן שטעקן. בּלויז אין די הויפּטוואָרטספאָרמען און צייטוואָרטספאָרמען (ניט בּיי אַדיעקטיוון!), וואו —נג—, —נק—, —מ— און —נ— אין אויס־לאָז פון שורש בּאַגעגענען זיך מיט אַ —ן פון דער ענדונג, דאַרף מען פאַרן —ן אַריינשטעלן אַ ע. אַלזאָ: שטאַנגען, געדאַנקען, בּלומען, טוּען, זינגען, זינקען, נעמען, שיינען (ניט זינגן, זינקן אאַז״וו).

3. די ווייכקייט פון אַ קאָנסאָנאַנט ווערט אין פּרעמדווערטער ניט באַצייכנט דורך קיין י: קאָמפּלעקס, עוואָלוציע, נעגאַטיוו.

4. די ענדונג –יק אין בייווערטער (אַדיעקטיוון) ווערט קיין מאָל ניט געשריבן מיט אַ ג. אַלזאָ: ווילטיק, האַסטיק, מעכטיק. ווערט פון אַזאַ בייוואָרט אַ הויפּטוואָרט דורך צוגעבן דעם סופיקס –קייט, איז שרייבט מען (לויט כלל 1) נאָר איין ק: ווילטיקייט, האַסטיקייט, מעכטיקייט.

5. די ענדונג –עך ווערט אַלעמאָל געשריבן מיט ע, סיי אין בייווערטער: גליקלעך, שרעקלעך, שוואַכלעך, סיי אין פאַרקלענערפאָרמען פון הויפּטווערטער: מיידלעך, ברעקלעך, יינגלעך.

6. פאַר —נג און —נק שרייבט מען ניט קיין יי, נאָר ע, אַלזאָ שטרענג, קרענק, ענגלאַנד.

7. ייד, יינגל אאַז״וו ווערן געשריבן מיט צוויי יודן.

8. מענטש. בענטשן, ווינטשן אאַז״וו ווערן געשריבן מיט טש.

9. די פאָדערטראָפּן באַ–, פאַר–, אַנט– ווערן אַלעמאָל געשריבן מיט אַ: באַנעמען פאַרגעסן, אַנטלויפן; אָבער ענדגילטיק, ווייל ס׳האָט ניט צום פאָדערטראָף אַנט–, נאָר ס׳נעמט זיך פון ענד+גילטיק.

10. די איבנגעבראַכטע כּללים זיינען אָנגענומען פון אַלעמען; אָפּטרעטן פון זיי הייסט מאַכן אַ גרייז. פאַראַן אָבער אייניקע פראַגן פון דער אָרטאָגראַפיע, וואָס זיינען נאָך ניט ענד־גילטיק באַשלאָסן:

א) מען מעג שרייבן סיי רואיק, וואָ־פרואוו, סיי רויק, ווו, פרווון (אָבער ניט פרובן).

ב) מען מעג שרייבן סיי האלז, גאַנז, פענצטער, סיי האַלדז, גאַנדז, פענצטער.

ג) די דאָזיקע פרייקייט בלייבט, ביז וואַנען די קענערס וועלן זיך אַלע צוזאַמענקומען און באַשליסן; אָבער זאָל יעדער איינער האָבן אין זינען, אַז מען דאַרף זיין אויסגעהאַלטן אין איין שיטה: אהער אָדער אַהין — ניט שרייבן אין איין זאַץ אַזוי און אין צווייטן אַנדערש.

11. סיי צו די ניט־העבּרעאישע, סיי צו די העבּרעאישע עלעמענטן איז שייך די פראַגע פון אַפּאָסטראָף ('). ער ווערט ניט גע־בּרויכט אויף אָפּצוטיילן ענדונגען: שיינדלס, חנהס, פּרצעס, שלום־עליכמס (ניט שיינדל'ס אאַז"וו). ער ווערט ניט געבּרויכט אויף אָפּצו־טיילן די העבּרעאישע באַשטאַנד־טיילן פון וואָרט פון די ניט־העבּרעאישע: באַגנבענען, כּלבוניק, אויסמוכרן (ניט באַ'גנב'ענען אאַז"וו).

יאָ געבּרויכט ווערט דער אַפּאָסטראָף נאָר אויף אָפּצוטיילן צוויי באַזונדערע ווערטער, וואָס

איינס פון זיי איז געקירצט: ס'וואַסער (=דאָס וואַסער), ס'רעגנט (=עס רעגנט). אויך דאָ איז פאַראַן אַן אויסנאַם: צונויפגיסונגען פון אַ פּרע־פּאָזיציע מיטן אַרטיקל ווערן געשריבן אָן אַן אַפּאָסטראָף: אויפן, פונם, אונטערן, ביים.

[די קירצונגען: ר'האָט (=ער האָט), האָט'ן (=האָט אים) זיינען ניט אָנגענומען אין דער ליטעראַרישער שפּראַך און קאָנען באַנוצט ווערן סיידן אויף איבערצוגעבן פּינקטלעך די אויס־שפּראַך פון אַ פּוילישן ייִדן.]

אומבאַדינגט איבערלייענען:

Š באַטייט ש (פּויליש sz, דייטש sch, ענג־ליש sh).

C באַטייט צ ווי אין פּויליש.

Z באַטייט ז ווי אין פּויליש, פראַנצייז אאַז״וו.

דער פּלוראַל פון די הויפּטווערטער איז געגעבן נאָר דאַן, ווען עס בייט זיך די שריי־בונג נאָך חוץ דער ענדונג ־ים אָדער ־ות (בקי—בקיאים אאַז״וו).

בנוגע דעם חולם (אין אַזעלכע ווערטער ווי טובה, רושם אאַז״וו) איז דורכגעפירט, לויט דער ליטעראַרישער אויסשפּראַך, די שרייבונג oj (tojwe, rojszem אאַז״וו) און ניט דער די־אַלעקטישער ej.

ווערטערבוך פון העבראַאיזמען

Abe	אבא
achašwejreš	אחשורוש
acher-hamajse	אחר־המעשה
achile	אכילה
achlen	אכלען
achrajes	אחריות
achsanje	אכסניא
achzer	אכזר
achzorjes	אכזריות
aderabe	אדרבא
ad-hajem	עד־היום
adome	אדמה
afikojmen	אפיקומן
agew.-urche	אגב־אורחא
agmes-nefeš	עגמת־נפש
agode	אגדה
agude	אגודה
agudes-jisroel	אגודת־ישראל
agune	עגונה
akiwe	עקיבא
aklal	אכלל
akore	עקרה
akšn	עקשן
al-chet	על־חטא

alef-bejs	אלף־בית
aleksander	אלכסנדר, אלעקסאַנדער
alemaj	הלמאַי
alewaj	הלוואַי
alie	עליה
alileɛ-dam	עלילת־דם
al-kol-ponim	על־כל־פנים
almen	אלמן
almone	אלמנה
al-pi	על־פי
am-horec	עם־הָארץ
androjgenes	אנדרוגינוס
ani-majmin	אַני־מאַמין
aniwes	ענווות
anoe	הנאָה
apikojres	אַפּיקורס
aponim	אפנים
apotropes	אַפּיטרופּס
apšite	אַפּשיטא
arbe-kanfes	ארבע־כנפות
arje	אַריה
arn	אהרון
asern	אסרן
askn	עסקן
ašires	עשירות
aškenaziš	אשכנזיש

ašmedaj	אשמדאַי
awade	אַודאַי
awaje	העוויה
awejde	אבדה
awejre	עבֵרה
awir	אויר
awle	עוולה
awrom	אברהם
azes,-ponim	עזות,־פּנים
azhore	אזהרה
azriel	עזריאל
Badchn	בּדחן
bakoše	בּקשה
bal-chaj, bale-chajim	בּעל־חי, בּעלי־חיים
balebos, balebatim	בּעל־הבּית, בּעלי־בּתּים;
	באַלעבאָס, באַלעבאַטים
balegole,-es	בּעל־עגלה, בּעלי־עגלות
baln	בּעלן
bal-šem,-tow	בּעל־שם,־טוב (בּעש״ט)
b'ariches	בּאריכות
bar-kochbe	בּר־כּוכבא
bar-micwe, -minen	בּר־מצוה, ־מינן
basje	בּתיה
bas-jechide	בּת־יחידה
baskl	בּת־קול

bas-malke	בת־מלכה
bašewe	בת־שבע
batlen	בטלן
bchor	בכור
becalel	בצלאל
bechejn	בכן
bechejrem	בחרם
bechuš	בחוש
bedeje	בדעה
befejreš	בפירוש
beged	בגד
behadroge	בהדרגה
behejme	בהמה
beheskem	בהסכם
behole	בהלה
bejne-lebejne	בינו־לבינו
bejn-hašmošes	בין־השמשות
bejn-hazmanim	בין־הזמנים
b'ejs	בעת
bejs-almen	בית־עלמין
bejs-hakwores	בית־הקברות
bejs-hamikdeš	בית־המקדש
bekicer	בקיצור
bekiwn	בכיוון
bekojach	בכוח
bekowed	בכבוד

bemejle	במילא
bemešech	במשך
ben,-bajis, bnej-bajis	בן,-בית, בני-בית
ben-cien	בן-ציון
benemones	בנאמנות
benimce	בנמצא
ben-ir, -jochid	בן-עיר, -יחיד
benojgeje	בנוגע
b'erech	בערך
berje	בריה
berojš	בראש
bes-medreš, bote-medrošim	בית-מדרש, בתי-מדרשים
besod	בסוד
besojchem	בתוכם
bes-ojlem	בית-עולם
bešas	בשעת
bešatoj	בשעתו
bešolem	בשלום
bešt	בעש"ט
bešum-ojfn	בשום אופן
bešutfes	בשותפות
betewe	בטבע
bezdn	בית-דין
beze-halošn	בזה-הלשון
bgide	בגידה

bichdej	בכדי
bichlal	בכלל
bifrat	בפרט
bignejwe	בגנבה
bijechides	ביחידות
bijechojles	ביכולת
bijeruše	בירושה
bilbl	בלבול
bime	בימה
bimkem	במקום
bimzumonim	במזומנים
binjen	בנין
binjomin	בנימין
bišlejmes	בשלימות
bitl	ביטול
bitnaj	בתנאי
bitochn	בטחון
bituach	בטוח
bizojen	בזיון
bli-sofik	בלי-ספק
bobe-majse	בבא-מעשה
bocher	בחור
bojdik zajn	בודק זיין
bojged	בוגד
bojlet	בולט
bojre	בורא

bojrer	בורר
boki, bekiim	בקי,-יאים
borchabe	ברוך-הבא
boruch,-habo, -hašem	ברוך,-הבא, -השם
boser-wedom	בשר-ודם
botl	בטל
brachje	ברכיה
brejre	ברירה
brie	בריאה
bris	ברית
broche	ברכה
brojgez	ברוגז
bsomim	בשמים
bsule	בתולה
bsure	בשורה
buše	בושה

Caar,-bale-chajem	צער,-בעלי-חיים
cad, cdodim	צד, צדדים
cadik	צדיק
calel	צלאל
cawoe	צוואה
cdoke,-gdojle	צדקה,-גדולה
cejlem	צלם
cemach	צמח
chad-gadje	חד-גדיא

chaj (18)	ח"י
chaje,-roe	חיה,=רעה
chajes	חיות
chajil	חיל
chajim	חיים
chajune	חיונה
chal zajn	חל זיין
chalaas	חלאַת
chale	חלה
chalef	חלף
chalemojed	חיל-המועד
chalošes	חלשות
chaluke	חלוקה
chamer	חמור
chamišoser-bišwat	חמשה-עשר בשבט
chananje	חנניה
chane	חנה
chanfenen	חנפענען
chanike	חנוכּה
charojses	חרוסת
charote	חרטה
charpe	חרפּה
chasene	חתונה
chasmenen	חתמענען
chas-wecholile	חס=וחלילה
chas-wešolem	חס=ושלום

chawe	חווה
chawer	חבר
chawruse, -es	חברותא, ־תות
chazer	חזיר
chazern	חזרן
chazn	חזן
chazoke	חזקה
chcos	חצות
chejder	חדר
chejfec	חפץ
chejlik	חלק
chejlew	חלב
chejn,-newdik	חן,־נעװדיק
chejrem	חרם
chejšik	חשק
chesed	חסד
chešbn	חשבון
chešwn	חשון
chet	חטא
chewre,-kadiše	חברה,־קדישא
chideš	חידוש
chies	חיות
chiew	חיוב
chilef	חילוף
chilek	חילוק
chilel,-hašem	חילול,־השם

chisorn	חסרון
chkire	חקירה
chnife	חניפה
chocef	חצוף
chochem,-balajle	חכם,-בלילה
chochme	חכמה
choge	חגא
chojdeš, chadošim	חודש, חדשים
chojker-wedojreš zajn	חוקר-ודורש זיין
chojl,-hamojed	חול,-המועד
chojle, chalojim	חולה, חולאָים
chojmer	חומר
chojnef	חונף
chojšech	חושך
chojšed zajn	חושד זיין
chojw	חוב
chojzik	חוזק
chok	חוק
cholem	חלום
cholile,-wechas	חלילה,-וחס
choluc	חלוץ
chomec	חמץ
chonen	חנן
chorew	חרוב
chosid	חסיד
chosn	חתן

chošed	חשוד
chošew	חשוב
chsar-deje	חסר־דעה
chsides	חסידות
chsime	חתימה
chšad	חשד
chšiwes	חשיבות
chuc	חוץ
chucpe	חוצפה
chumeš	חומש
chupe	חופה
churbn	חורבן
churwe	חורבה
chuš	חוש
cibur	ציבור
cice	ציצה
cien	ציון
cionizm	ציוניזם
cipojre	צפורה
ciwje	צביה
cnies	צניעות
cnue	צנועה
codik	צדוק
cofn	צפון
core	צרה
cul'aches	צו־להכעיס

cure	צורה
cwi	צבי
cwies	צביעות
cwujak	צבויאק

Dabern	דברן
dachkes	דחקות
dajen	דין
dajge	דאגה
dales	דלות
dalfn	דלפן
dam,-sojne	דם,-שונא
dardeke-melamed	דרדקי-מלמד
daršenen	דרשענען
das	דת
dawke	דווקא
dehajne	דהיינו
deje	דעה
dejfik	דפק
derech,-erec	דרך,-ארץ
dibuk	דבוק
dikduk	דקדוק
dimjen	דמיון
dine	דינה
din,-tojre	דין,-תורה
din-wechešbn	דין-וחשבון

dire	דירה
dojw	דוב
don	דן
doniel	דניאל
dor	דור
dorem	דרום
dower-acher	דבר־אַחר
dowid	דוד
droše	דרשה
duchenen	דוכנען
dwejkes	דבקות
dwojre	דבורה
Ecem	עצם
efrojim	אפרים
efšer	אפשר
ejce	עצה
ejches	איכות
ejde	עדה
ejdes	עדות
ejgl	עגל
ejme	אימה
ejn-hore	עין־הרע
ejrew	עירוב
ejs-core	עת־צרה
ejsik	פסק

ejwer	אבר
elchonon	אלחנן
eliezer	אליעזר
elje	אליה, אלי
eljohu,-hanowi	אליהו,-הנביא
eljokum	אליקים
elozer	אלעזר
elul	אלול
emes	אמת
emune	אמונה
erech	ערך
erec-jisroel	ארץ-ישראל
erew	ערב
esreg	אתרוג
ester,-tones	אסתר,-תענית
ewjen	אביון
ewn-tow	אבן-טוב
ezras-nošim	עזרת-נשים
ezro	עזרא

Gabe	גבאי
gaboes	גבאות
gadles	גדלות
gajwe	גאווה
galach	גלח
gam-atem	גם-אתם

gan-ejdn	גן=עדן
ganew	גנב
gašmies	גשמיות
gawriel	גבריאל
gazlen	גזלן
gdalje	גדליה
gdule	גדולה
geenem	גיהנום
gejreš	גירוש
gematrie	גמטריא
gemore	גמרא
ger	גר
geršn	גרשון
get	גט
giber	גבּור
gilgl	גלגול
gmiles-chesed	גמילות=חסד
gnejwe	גנבה
godl	גדול
goj	גוי
gojel	גואל
gojlem	גולם
gojrl	גורל
gojses	גוסס
gojwer zajn	גֹבר זיין
gojzer zajn	גוזר זיין

goles	גלות
goon	גאון
goreš	גרוש
gruše	גרושה
gsise	גסיסה
guf	גוף
gufe	גופא
g'ule	גאולה
guzme	גוזמא
gwir	גביר
gwure	גבורה
gzar	גזר
gzejle	גזלה
gzejre	גזרה
Hachnoe	הכנעה
hachnose	הכנסה
hachone	הכנה
hacloche	הצלחה
hafsoke	הפסקה
haftojre	הפטורה
hagam	הגם
hagode	הגדה
hakdòme	הקדמה
halboše	הלבשה
halwoe	הלוואה

hamcoe	המצאה
hamojn	המון
hanhoge	הנהגה
hanoche	הנחה
hanoe	הנאה
hargenen	הרגענען
harige	הריגה
haschole	התחלה
haskole	השכלה
haskome	הסכמה
hasoge	השגה
hasroe	התראה
hašem-jisborech	השם־יתברך
hašgoche	השגחה
haš'ore	השערה
hašpoe	השפעה
hatikwo	התקוה
hawaje	העויה
hawdole	הבדלה
hawtoche	הבטחה
hefker	הפקר
hejpech	היפך
hekdeš	הקדש
hemšech	המשך
hen,-wehen	הן,־והן
heskem	הסכם

hesped	הספד
hezik	היזק
hilches	הלכות
hilel	הלל
hischajwes	התחייבות
hislajwes	התלהבות
hispajles	התפעלות
hištadles	השתדלות
hojcoe	הוצאה
hojdoe	הודעה
hojreg	הורג
hojsofe	הוספה
hojšajne,-rabe	הושענא,-רבה
homen taš	המן-טאַש
hoze	העזה
Iber-jor	עיבור-יאָר
icik	איציק
iker	עיקר
ile	עילוי
ine	עינוי
injen	ענין
ipeš	עיפוש
ir (chojdeš)	איר
iser (nomen)	איסר
iser (farbot)	איסור

iše, nošim	אשה, נשים
iwre	עברי
Jaboše	יבשה
jachsn	יחסן
jad-aches	יד־אחת
jakres	יקרות
jam	ים
jankl	יענקל
jankew	יעקב
jardn	ירדן
jaršenen	ירשענען
jašer-kojach	יישר־כוח
jechezkl	יחזקאל
jechiel	יחיאל
jedie	ידיעה
jefejfie	יפהפיה
jehojšue	יהושע
jehude	יהודה
jehudi	יהודי, יאהודי
jehudis	יהודית
jejcer-hore	יצר־הרע
jekusiel	יקותיאל
jeled	ילד
jelole	יללה
jemach-šmoj	ימח־שמו

jenike	יניקה
jerej-šomajim	ירא־שמים
jerid	יריד
jeride	ירידה
jeruše	ירושה
jerušolajim	ירושלים
jesod	יסוד
jesojme	יתומה
jesurim	יסורים
ješaje	ישעיה
ješiwe	ישיבה
ješue	ישועה
jicchok	יצחק
jiches	יחוס
ješ	יאוש
jir'as-hakowed	יראת־הכבוד
jirmje	ירמיה
jisroel	ישראל
jišew,-hadaas	ישוב־הדעת
jizker	יזכור
jochid	יחיד
jodue	ידוע
jojce-min-haklal	יוצא מן הכלל
jojce zajn	יוצא זיין
jojchonen	יוחנן
jojel	יואל

jojm-hadin	יום-הדין
jojne	יונה
jojred	יורד
jojreš	יורש
jojsef	יוסף
jojšer	יושר
jojwl	יובל
jom-kipur	יום-כיפור
jontew	יום-טוב
josem	יתום
jown	יוון
judes	יהודית
Kaas	כעס
kabcn	קבצן
kabole	קבלה
kaboles-ponim	קבלת-פנים
kacew	קצב
kach-hawe	כך-הוה
kadeš	קדיש
kadoches	קדחת
kajre	קערה
kajsn	כעסן
kale	כלה
kalmen	קלמן
kal-wochojmer	קל-וחומר

kamcn	קמצן
kame	כמה
kameje	קמיע
kames	כמות
kapore	כפרה
kasriel	כתריאל
kaše, -es	קשיא, ־ות
kašern	כשרן
kawone	כוונה
kduše	קדושה
kedaj	כדאַי
kedej	כדי
kedojme	כדומה
kehile	קהילה
kejfl	כפל
kejle	כלי
kejser	קיסר
kejwer,-owes	קבר,־אָבות
kelew	כלב
kern	קרן
kesejder	כסדר
kibec	קיבוץ
kibed	כיבוד
kicer	קיצור
kideš,-našem	קידוש,־השם
kijem	קיום

kimat	כמעט
kine (kloglid)	קינה
kine (mekane zajn)	קנאה
kinim	כינים
kise-hakowed	כסא־הכּבוד
kislew	כסלו
kišef	כישוף
kiwn	כיוון
kizew	כזב
klal	כלל
kle-kojdeš	כלי־קודש
kle-zajin	כלי־זין
klezmer	קלעזמער, כלי־זמר
klipe	קליפּה
klojmeršt	כלומרשט
klole	קללה
knas-mol	קנס־מאָל
knie	קניה
kodeš	קודש
kojach	כּוח
kojdem,-kol	קודם־כּל
kojhen	כּהן
kojlel zajn	כּולל זיין
kojne,-šem zajn	קונה־שם זיין
kojrim (faln)	כּורעים
kol (alc)	כּל

kol,-kojre	קול,-קורא
kolbojnik	כלבוניק
kolerlej	כלערליי
kol-jisroel	כל-ישראל
kol-nidre	כל-נדרי
kol-zman	כל-זמן
kool	קהל
korbn	קרבן
korew	קרוב
kos	כוס
koše	קשה
košer	כשר
kowed	כבוד
krach	כרך
[krie (ajz)	קריע]
krie (rajsn)	קריעה
krišme	קריאת-שמע
krojwešaft	קרובהשאַפט
ksaw,-jad	כתב,-יד
ksiwe wechsime tojwe	כתיבה וחתימה טובה
ksube	כתובה
[kundes, -dejsim	קונדס, -ים; קונדעס, -דייסים]
kusiel	יקותיאל
kwure	קבורה

•

L'aches	להכעיס
lachlutn	לחלוטין
l'achodim	לאחדים
lag-bojmer	ל״ג־בעומר
lajehudim	ליהודים
lamdn	למדן
lamed-wow	ל״ו, למד־וואָוו
latchenen	לאַטכענען; לקחענען
law	לאַוו
lec	לץ
lechajim	לחיים
lechatchile	לכתחילה
lechol-hadejes	לכל־הדעות
lechol-hapoches	לכל־הפחות
lecones	לצנות
lefi-erech	לפי־ערך
legamri	לגמרי
lehawdl	להבדיל
lejchec	לייכעץ; ליחות
leje	לאה
lejibed	לאיבוד
lejwe	לוי
lemaj	למאַי
leman-hašem	למען־השם
lemazl	למזל
lemošl	למשל

leponim	לפנים
l'erech	לערך
lesate	לעת־עתה
lesof	לסוף
letojwes	לטובת
lewaje	לויה
lewone	לבנה
limed	לימוד
liwjosn	לויתן
lochn	לכן
loet	להוט
loj,-daj, -juclech	לא,־די, ־יוצלח
lomdes	לומדות
lošn,-kojdeš	לשון,־הקודש
luach	לוח
lulew	לולב
Mabl	מבול
mace	מצה
macejwe	מצבה
macew	מצב
machle	מחלה
machlojkes	מחלוקת
machmed	מחמד
machmes	מחמת
machne	מחנה

machrim zajn	מחרים זיין
machšejfe	מכשפה
machšir	מכשיר
machšowe	מחשבה
machtejse	מהיכא־תּי
machzer	מחזור
macl zajn	מציל זיין
macliach zajn	מצליח זיין
madrejge	מדרגה
madrich zajn	מדריך זיין
mafkir zajn	מפקיר זיין
mafsik zajn	מפסיק זיין
maftir	מפטיר
magejfe	מגפה
mage-mase	מגע־ומשא
magid	מגיד
mahalech	מהלך
majchl	מאכל
majle	מעלה
majmed	מעמד
majmin	מאמין
majofes	מה־יפית
majrew (dawnen)	מעריב
majrew (zajt)	מערב
majrich zajn	מאריך זיין
majse, -s	מעשה, מעשׂות

majsim	מעשים
makabi	מכבי
make	מכה
makpid zajn	מקפיד זיין
makriw zajn	מקריב זיין
mal zajn	מל זיין
malbeš	מלבוש
malches	מלכות
malech,-hamowes	מלאך,-המות
malegejren	מעלה-גרהן
malke	מלכה
malwe	מלווה
mameš	ממש
mamošes	ממשות
mamzer	ממזר
manhig	מנהיג
maništane	מה-נשתנה
mapil zajn	מפיל זיין
mapole	מפלה
maršas	מרשעת
mase (last)	משא
mase-matn	משא-ומתן
masern	מסרן
maskil	משכיל
maskim zajn	מסכים זיין
maskone	מסקנא

masmid	מתמיד
maspid zajn	מספיד זיין
masre zajn	מתרה זיין
mašgiach	משגיח
maške, -koes	משקה, -קאות
maškn	משכּן
mašmoes	משמעות
mašpie zajn	משפּיע זיין
maštn zajn	משתּין זיין
matbeje	מטבע
matir zajn	מתּיר זיין
matisjohu	מתּתיהו
matmen	מטמון
matone	מתּנה
matriach zajn	מטריח זיין
mawtiach zajn	מבטיח זיין
mazhir zajn	מזהיר זיין
mazik	מזיק
mazl,-tow	מזל,-טוב
meanes zajn	מאנס זיין
mecaer zajn	מצער זיין
mechabed zajn	מכבד זיין
mechaber	מחבר
mechaje	מחיה
mechajew zajn	מחיב זיין
mechalel zajn	מחלל זיין

mechašef	מכשף
mechice	מחיצה
mechile	מחילה
mechucef	מחוצף
mechujew	מחויב
mechutn	מחותן
mecie	מציאה
medine	מדינה
medreš	מדרש
meejwer-lejam	מעבר-לים
mefarnes zajn	מפרנס זיין
mefarsem zajn	מפרסם זיין
mefunek	מפונק
mefursem	מפורסם
megajer zajn	מגייר זיין
megale zajn	מגלה זיין
megazem zajn	מגזם זיין
megile	מגילה
megulgl wern	מגולגל ווערן
megušemdik	מגושמדיק
mehume	מהומה
mehus	מהות
mejaeš zajn zich	מיאש זיין זיך
mejašew zajn zich	מישב זיין זיך
mejchin zajn	מכין זיין
meję	מאה

mejer	מאיר
mejle	מילא
mejlech	מלך
mejmesn	ממיתן
mejuches	מיוחס
mejwn	מבין
mekaber zajn	מקבר זיין
mekabl zajn	מקבל זיין
mekacer zajn	מקצר זיין
mekach	מקח
mekadeš zajn	מקדש זיין
mekajem zajn	מקים זיין
mekane zajn	מקנא זיין
mekarew zajn	מקרב זיין
mekubl	מקובל
mekujem wern	מקוים ווערן
melamed	מלמד
melice	מליצה
melic-jojšer	מליץ-יושר
meloche	מלאכה
meluche	מלוכה
memale zajn	ממלא זיין
memale-mokem	ממלא-מקום
memejle	ממילא
memšole	ממשלה
memune	ממונה

menacejach zajn	מנצח זיין
menachem	מנחם
menadew zajn	מנדב זיין
menaker	מנקר
menaše	מנשה
menie	מניעה
menojre	מנורה
menuche	מנוחה
menuwl	מנוול
merachem zajn zich	מרחם זיין זיך
merchec	מרחץ
merchek	מרחק
meride	מרידה
meruce wern	מרוצה ווערן
mes	מת
mesamejach zajn zich	משמח זײַן זיך
mesire	מסירה
mesires-nefeš	מסירת־נפש
mesles	מעת־לעת
mesojre	מסורה
mesugl zajn	מסוגל זיין
mesukn	מסוכן
mesupek	מסופק זיין
mešadech zajn	משדך זיין
mešajer zajn	משער זיין
mešalejach zajn	משלח זיין

mešech	משך
mešiach	משיח
mešojrer	משורר
mešores	משרת
mešugas	משוגעת
mešuge	משוגע
mešulech	משולח
mešulem	משולם
mešumed	משומד
mešune, -dik	משונה, ־דיק
mešupedik	משופעדיק
metaher zajn	מטהר זיין
metame zajn	מטמא זיין
metupl	מטופל
meturef	מטורף
metušteš	מטושטש
mewaješ zajn	מביש זיין
mewatl zajn	מבטל זיין
meweze zajn	מבזה זיין
mezake zajn	מזכה זיין
mezumen	מזומן
mezuze	מזוזה
micad	מצד
michl	מיכל
michoel	מיכאל
micrajim	מצרים

micwe	מצווה
midber	מדבר
mide	מידה
mies	מיאוס
miet	מיעוט
mi-jedeje	מי־יודע
mikojach	מכּוח
mikolškn	מכל־שכן
mikwe	מקווה
milchome	מלחמה
mile	מילה
min	מין
minche	מנחה
mine	מיני
minestam	מן־הסתם
minheg	מנהג
minjen	מנין
mircešem	אם־ירצה־השם (אי"ה)
mirjem	מרים
mischer	מסחר
mise,-mešune	מיתה,־משונה
misnaged	מתנגד
mispalel zajn	מתפלל זיין
mistome	מסתמא
miswade zajn zich	מתוודה זיין זיך
mi-šebejrech	מי־שבּרך

mišnajes	משניות
mišne	משנה
mišpet	משפט
mišpoche	משפחה
mištadl zajn zich	משתדל זײַן זיך
mite	מטה
mizbejach	מזבח
mizrach	מזרח
mizrochi	מזרחי
moce-šabes	מוצאי־שבת
moes,-chitn	מעות,־חיטין
mogn-dowid	מגן־דוד
mojach	מוח
mojce	המוציא
mojcher-sforim	מוכר־ספרים
mojchl zajn	מוחל זײַן
mojde zajn	מודה זײַן
mojdie zajn	מודיע זײַן
mojdoe	מודעה
mojel	מוהל
mojfes	מופת
mojre	מורא
mojred zajn	מורד זײַן
mojser-nefeš zajn zich	מוסר־נפש זײַן זיך
mojsif zajn	מוסיף זײַן
mojše	משה

mojšew,-zkejnim	מושב,-זקנים
mokem	מקום
moker	מקור
mole	מלא
monešach	ממה-נפשך
mordche	מרדכי
more-šchojre	מרה-שחורה
moser	מוסר
mošl	משל
m'uberes	מעוברת
mufleg	מופלג
m'ujemdik	מאוימדיק
mum	מום
mumche	מומחה
muser	מוסר
mušwe wern	מושווה ווערן
muter	מותר
Naches	נחת
nachle, -s	נחלה, -לאות
nachmen	נחמן
nadn	נדן
nafke-mine	נפקא-מינה
naftole	נפתלי
na-wenad	נע-ונד
nechame	נחמה

nechemje	נחמיה
nechome	נחמה
nedan	נדן
nedowe	נדבה
nefeš	נפש
nehore	עין־הרע
nejder	נדר
nekejwe	נקבה
nekome	נקמה
nekude	נקודה
nelem wern	נעלם ווערן
nemen (kasir)	נאמן
nemones	נאמנות
ner-tomid	נר־תמיד
nes	נס
nesie	נסיעה
nešome	נשמה
netie	נטיה
newejle	נבלה
newole	נבלה
newue	נבואה
nibl-pe	נבול־פה
nicec	ניצוץ
niche	ניחא
nicl wern	ניצול ווערן
nicochn	נצחון

nifter	נפטר
nign	ניגון
n'ile	נעילה
nimes wern	נמאס ווערן
nimšl	נמשל
nisn	ניסן
nisoen	נסיון
nispoel wern	נתפעל ווערן
nisref	נשרף
niškoše	נישקשה
ništojmem wern	נשתּומם ווערן
nitl	ניטל
niwl-weništojmem wern	נבהל ונשתּומם ווערן
nochem	נחום
nojef	נואף
nogid	נגיד
nojach	נח
nojgeje zajn	נוגע זיין
nojheg zajn zich	נוהג זיין זיך
nojkem zajn zich	נוקם זיין זיך
nojse-chejn zajn	נושא־חן זיין
nojte zajn	נוטה זיין
nosn	נתן
note	נטע
nowi	נביא
nozir	נזיר

nusech, -schoes	נוסח, =חאות
Odem-horišn	אָדם-הראשון
oder	אָדר
odn	אָדון
of	עוף
ojcer	אוצר
ojfn	איפן
ojker zajn	עוקר זיין
ojlem,-habe, -haze	עולם,-הבא, =הזה
ojrech	אורח
ojsek zajn	עוסק זיין
ojšer, aširim	עושר, עשירים
ojwer zajn, -botl	עובר זיין, =בטל
ojzer	עוזר
ol	עול
olew-hašolem	עליו-השלום
omed	עמוד
omejn	אָמן
onew	ענו
orce	אָרצה
ore-miklet	ערי-מקלט
orew	ערב
orl	ערל
orn,-kojdeš	אָרון,-קודש
os, ojsjes	אות, =תיות

oser	אָסור
osid	עָתיד
ošer	אָשר
ow, owes	אָב, ־בות
ower	עָבר
owl	אָבל
Pachdn	פחדן
pached	פחד
parcef	פרצוף
pare	פרעה
parnes	פרנס
parnose	פרנסה
parše, -es	פרשה, ־שיות
paslen	פסלען
patern	פטרן
pe-echod	פה־אחד
peje	פאה
pejger	פגר
pejre	פרי
pejrek	פרק
pejreš	פירוש
pejsach	פסח
pere-odem	פרא־אָדם
perec	פרץ
pgime	פגימה

pgire	פגירה
pidjen	פדיון
pilpl	פלפול
pinches	פנחס
pinkes	פנקס
plejte	פלטה
plojniste	פלוניתטע
pnej	פני
pojele-cien	פועלי-ציון
pojeln	פועלן
pojgeje-bekowed zajn	פוגע בכבוד זיין
pojše-jisroel	פושע-ישראל
ponim	פנים
poreš	פרוש
poric	פריץ
porojches	פרוכת
posik	פסוק
posl	פסול
pošet	פשוט
poter	פטור
prat	פרט
prute	פרוטה
psak,-din	פסק,-דין
pšat	פשט
pšetl	פשטל
pšite	פשיטא

pšore	פשרו
ptire	פטירה
p'ule	פעולו
purim	פורים
Raaš	רעש
rabojsaj	רבותי
rabones	רבנות
rachmiel	ירחמיאל
rachmim	רחמים
rachmone-liclan	רחמנא-לצלן
rachmones	רחמנות
raje	ראיה
rajen	רעיון
rak (nor)	רק
[rak (balchaj)	ראק]
raše	רש"י
reb	רב, ר'
rebe, -ejim	רבי, רביים
rebecn	רביצין
recejach	רוצח
reciche	רציחה
rechiles	רכילות
recue	רצועה
redife	רדיפה
refoel	רפאל

refue	רפואה
rege	רגע
rejach	ריח
rejšis	ראשית
remez	רמז
rešime	רשימה
rešus	רשות
rewach	ריווח
ribojne-šel-ojlem	רבונו-של-עולם
rie	ראיה
rišes	רשעות
riwe	ריווע
riwke	רבקה
rochl	רחל
rocn	רצון
roe	רעה
rojdefn	רודפן
rojfe	רופא
rojgez	רוגז
rojšem	רושם
roš,-chojdeš	ראש,-חודש
roše	רשע
rošešone	ראש-השנה
roše-tejwes	ראשי-תיבות
row, rabonim	רב, רבנים
row (merhajt)	רוב

ruach	רוח
ruchnies	רוחניות
rugze	רוגזא
ruwn	ראובן
Sach,-hakl	סך,-הכל
sakone	סכנה
sam	סם
sam (s^tn)	ס"ם
sambatjen	סמבטיון
sandik	סנדק
sarser	סרסר
sawlen	סבלן
schach	סכך
schar,-limed	שכר,-לימוד
schires	שכירות
schojre	סחורה
schum	סכום
sedre	סדרה
sejchl	שכל
sejder	סדר
sejfer,-tojre	ספר,-תורה
sfardiš	ספרדיש
sfire	ספירה
sgule	סגולה
sibe	סיבה

sichsech	סכסוך
sider	סידור
siem	סיום
simche	שמחה
simches-tojre	שמחת־תורה
simen	סימן
sinaj	סיני
siwn	סיוון
sliches	סליחות
smach	סמך
smiches	סמיכות
sod	סוד
sof,-kol-sof	סוף, כל־סוף
sofik	ספק
sojcher	סוחר
sojfer	סופר
sojmech zajn zich	סומך זײַן זיך
sojne	שונא
sojser zajn	סותר זײַן
sojwl zajn	סובל זײַן
sore	שרה
sotn	שטן
srejfe	שׂרפה
srore	שׂררה
stam	סתם
stire	סתירה

sude	סעודה
suke	סֻכּה
sukes	סֻכּות
swiwe	כּבֿיבֿה
swore, -es	סבֿרא, ־רות
Šabes	שבּת
šabejse-nacht	שבּת־צו־נאַכט
šabse-ćwinik	שבּתי־צביניק
šachne	שכנא
šachris	שחרית
šadchn	שדכן
šajches	שייכות
šaje	ישעיה
šajech	שייך
šajle	שאלה
šalachmones	שלח־מנות
šame	שמאי
šames	שמש
šane-rabe	הושענא־רבּה
šar	שער
šchejne	שכנה
šchine	שכינה
šchite	שחיטה
šechejonu	שהחינו
šechtn	שעכטן (שחטן)

šed	שד
šefe	שפע
šejgec, škocim	שייגעץ, שקצים
šejnis	שנית
šejwet	שבט
šeker	שקר
šekl	שקל
šeliach, šluchim	שליח, שלוחים
šem	שם
šetach	שטח
šidech	שידוך
šifre	שפרה
šigoen	שגעון
šie	שיע, יהושע
šies	שהיות
šiker	שיכור
šikse	שיקסע
šimen	שמעון
šimšn	שמשון
šine	שינוי
šir (lid)	שיר
[šir nit	[שיר נים
šir (mos)	שיעור
širajim	שיריים
šite	שיטה
šiwe	שבעה

škojach	יישר-כוח
šlejmes	שלימות
šliches	שליחות
šlimazl	שלים-מזל
šlite	שליטה
šlojme	שלמה
šlojšim	שלושים
šmad	שמד
šmaje	שמיעה
šma-jišrojel	שמע-ישראל
šmarje	שמריה
šmire	שמירה
šmojnesre	שמונה-עשרה
šmue	שמועה
šmuel	שמואל
šnejer	שניאור
šo	שעה
šochn	שכן
šojel	שואל
šofl	שפל
šojched	שוחד
šojchet	שוחט
šojfer	שופר
šojfet	שופט
šojmer	שומר
šojreš	שורש

šojte	שוטה
šolem,-alejchem	שלום,-עליכם
šolešudes	שלש-סעודות
šoul	שאול
štadlen	שתדלן
štus	שטות
šulchn-orech	שולחן-ערוך
šum	שום
šure	שורה
šušn-purim	שושן-פורים
šutef	שותף
šwach	שבח
šwat	שבט
šwue	שבועה
šwues	שבועות
Tachles	תכלית
tachrichim	תכריכים
tachšit	תכשיט
tachtojnim	תחתונים
tajne	טענה
tajnig	תענוג
tajwe	תאווה
takif	תקיף
takone	תקנה
tales,-kotn	טלית,-קטן

taljen	תלין
talmid	תלמיד
talmud,-tojre	תלמוד,-תורה
tam (naiw), tamewate	תם. תמעוואַטע
tam (grund, gešmak)	טעם
tamcis	תמצית
tamuz	תמוז
tanach	תנ"ך
tanchum	תנחום
tarbus	תרבות
tarfes	טרפות
targum	תרגום
tarumes	תרעומות
tchies-hamejsim	תחית-המתים
tchiles	תחילת
tchine	תחינה
tchum	תחום
tejkef,-umijad	תיכף-ומיד
tejwes	טבת
tel	תל
terec	תירוץ
tewe	טבע
tewje	טביה
tfile	תפילה
tfiln	תפילין
tfise	תפיסה

thom	תהום
tikn-toes	תיקון־טעות
tilim	תהילים
tinef	טינוף
tirche	טרחא
tišebow	תשעה־באָב
tišri	תשרי
tipeš	טיפּש
tkie	תקיעה
tkies-kaf	תקיעת־כּף
tkufe	תקופה
tlie	תליה
tmimes	תמימות
tnaj, tnojim	תנאַי, תנאָים
tnue	תנועה
toch	תוך
toches	תחת
toje zajn zich	טועה זײַן זיך
toes	טעות
tojcheche	תוכחה
tojfes zajn	תופס זײַן
tojhu-wowojhu	תוהו־ובוהו
tojre	תורה
tojsfes	תוספות
tojšew	תושב
tojwe	טובה

tojwl zajn	טובל זיין
tome	טמא
tomid	תמיד
tones	תענית
trejf	טרייף (טרפה)
trufe	תרופה
tšuwe	תשובה
tume	טומאה
twie	תביעה
twile	טבילה
twue	תבואה
Umbrachmonesdik	אומבּרחמנותדיק
ume	אומה
uwde	עובדא
Waad	וועד
wajicaku	ויצעקו
wajiwrach	ויברח
watren	וותרן
wejšet	וושט
wide	ווידוי
wikuach	וויכּוח
Zal	ז״ל
zalmen	זלמן

zchie	זכיה
zchus,-owes	זכות=אָבות
zecharje	זכריה
zejcher	זכר
zejw	זאב
zichrojne-liwrocho	זכרונו=לברכה
zikorn	זכרון
ziweg	זיווג
zkejne	זקנה
zman	זמן
zmires	זמירות
znus	זנות
zocher	זכר
zochjes	זכיות
zojche zajn	זוכה זיין
zojhar	זוהר
zojlel-wesojwe	זולל=וסובא
zojne	זונה
zokn	זקן
zol	זול
zorech	זרח
zrie	זריעה

די אויסגאַבע איז אויסגעפירט פון פאָטאָגראַפישע
אָפדרוקן לויט דער פובליקאַציע פון יעקב שאַבאַד
ווילנע, 1926.

Odbitka fotograficzna
wydania J. S z a b a d a, Wilno 1926

„Szrajb On Grajzn"

(Poradnik Ortograficzny)

Centralny Komitet Żydów w Polsce
Wydział Oświaty